

NOKIAN
KAUPUNKI

Hyvinvoiva ja osallistuva nokialainen

Nokian kaupungin hyvinvointiohjelma 2022 - 2030

HYVINVOIVA JA OSALLISTUVA NOKIALAINEN

ILMIÖT, JOTKA TUKEVAT TAI HAASTAVAT NOKIALAISTEN HYVINVOINTIA

Hyvinvointia edistävät
kaupunkiympäristöt

Arjen haasteet ja
niistä selviytyminen

Yksinäisyys ja
syrjäytyminen

Päihteet ja
mielenterveys

Edistämme hyvinvointia
tukevaa ja sujuvaa arkea

Edistämme mielen
hyvinvointia ja ehkäisemme
päihteidenkäytön haittoja

Kaupunkiympäristömme tukee
nokialaisten hyvinvointia

Tuemme kuntalaisten
osallisuutta ja yhteisöllisyyttä

Hyvinvointiohjelman sisältö

Nokian kaupungin hyvinvoinnin edistämisen työssä on tunnistettu poikkihallinnollisessa yhteistyössä neljä ilmiökokonaisuutta, joihin on määritetty painoalueet. Painoalueisiin on asetettu useita ohjaavia tavoitteita, joita tukemaan on koottu ylitason toimenpiteitä.

ILMIÖ	PAINOALUEET
1. HYVINVOINTIA EDISTÄVÄT KAUPUNKIYMPÄRISTÖT	Kaupunkiympäristöt tukevat nokialaisten hyvinvointia.
2. ARJEN HAASTEET JA NIISTÄ SELVIYTYMINEN	Edistetään hyvinvointia tukevaa ja sujuvaa arkea.
3. YKSINÄISYYS JA SYRJÄYTYMINEN	Tuetaan kuntalaisten osallisuutta ja yhteisöllisyyttä.
4. PÄIHTEET JA MIELENTERVEYS	Edistetään mielen hyvinvointia ja ehkäisemme päihteidenkäytön haittoja.

Hyvinvointiohjelmatyössä on tunnistettu tarve hyvinvointityön organisoinnin ja johtamisen uudistamiseen. Työn toimenpidelista dialla 11.

1. Hyvinvointia edistävät kaupunkiympäristöt

PAINOALUEET JA TAVOITTEET	TOIMENPITEET
Kaupunkiympäristöt tukevat nokialaisten hyvinvointia.	
Otetaan huomioon asumisen ja eri asuinalueiden tarpeet.	Huomioidaan laajasti hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet alueiden ja siellä asuvien eri väestöryhmien tarpeisiin. Huomioidaan eri vuodenaikojen vaikutukset katujen ja katuverkon käytettävyyteen ja ylläpitoon. (HYTE-kerroin) Vähennetään ja ehkäistään alueellista eriarvoistumista.
Kehitetään vapaa-ajan ympäristöjä ja palveluverkkoa.	Huomioidaan esteettömyys, turvallisuus, sekä liikenneturvallisuus suunnittelussa, päätöksenteossa ja budjetoinnissa. (EVA – ennakkovaikutusten arviointi) Toteutetaan oikea-aikaista, aktiivista ja suunnitelmallista osallistamista kaupungin kaavoitusprosesseissa sekä palvelujen ja toiminnan suunnitteluissa (kaupungin palvelu- ja tulosalueet, lakisääteiset vaikuttamistoimielimet, sidosryhmät sekä kuntalaiset). Parannetaan suunnitelmallisesti kiinteistöjen laajempaa käyttöä, matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja ja palveluiden vaihtoehtoisia tuottamistapoja.
Edistetään ja tuetaan kaikkia liikkumisen muotoja.	Tuetaan kävellen, pyörällä ja joukko/palveluliikenteellä tehtävää työmatka- ja asiointikulkemista eri puolilla kaupunkia. Tiivistetään kaupunkirakennetta palveluiden ja joukkoliikennekäytävien läheisyyteen. Toteutetaan liikkumista tukevia rakennus- viherrakennus- ja kehityssuunnitelmia (arki- ja kuntoliikunnan tukemiseksi.)

Painoalueella on merkittävä riippuvuussuhde elinympäristöohjelmaan ja tämä huomioidaan tavoitteiden ja toimenpiteiden kirjaamisessa elinympäristöohjelmaan.

2. Arjen haasteet ja niistä selviytyminen

PAINOALUEET JA TAVOITTEET	TOIMENPITEET
Edistetään hyvinvointia tukevaa ja sujuvaa arkea.	
Tehdään hyvinvointia edistävästä arjen valinnoista helppoja ja houkuttelevia.	Vahvistetaan hyvinvointiviestinnällä kuntalaisten tietoa elintavoista. Tuetaan kuntalaisia hyvinvointia edistävien elintapojen omaksumisessa. Edistetään sujuvaa arjen liikkumista ja palveluihin kulkemista toimivan katu- ja viherverkoston avulla.
Kehitetään palveluita tukemaan kuntalaisten yhteisöllisyyttä ja arjessa kohtaamia haasteita.	Mahdollistetaan kuntalaisten aktiivinen ja omaehtoinen vapaa-ajan harrastaminen ja liikkuminen. Kehitetään hyvinvointiohjausta ja palvelupolkuja yhteistyössä kaupungin, hyvinvointialueen ja sidosryhmien kanssa (hyvinvointilähete). Kehitetään digitaalisia palveluita saavutettavimmiksi ja tuetaan kuntalaisia niiden käytössä. Kehitetään ja käynnistetään perhekeskustoiminta sekä sähköinen perhekeskus. Kehitetään kulttuurihyvinvointityötä ja madalletaan kulttuurin osallistumisen kynnystä.

3. Yksinäisyys ja syrjäytyminen

PAINOALUEET JA TAVOITTEET	TOIMENPITEET
Tuetaan kuntalaisten osallisuutta ja yhteisöllisyyttä	
Puututaan riskitekijöihin varhaisessa vaiheessa.	Edistetään moniammatillisessa yhteistyössä koulutusta ja työllistymistä monipuolisesti. Ehkäistään lapsiperheköyhyyttä ja huono-osaisuuden ylisukupolvisuutta. Kehitetään arjen turvallisuutta huomioiden ilki- ja väkivalta, kiusaaminen, syrjintä, liikenne, rakennetut ympäristöt, palvelut sekä päihde- ja mielenterveysongelmat.
Edistetään kansalaisyhteiskunnan mahdollisuutta kuntalaisten osallisuuden ja yhteisöllisyyden alustana.	Kehitetään kansalaisyhteiskunnan toiminnan koordinoitua, rakenteita sekä tuki- ja avustusmuotoja (3. ja 4. sektori). Edistetään kuntalaisten yhteisöllisyyttä tarjoamalla matalan kynnyksen mahdollisuuksia siihen. Kehitetään vertais- ja vapaaehtoistoimintaa (4. sektori).

4. Päihteet ja mielenterveys

PAINOALUEET JA TAVOITTEET	TOIMENPITEET
Edistetään mielen hyvinvointia ja ehkäisemme päihteidenkäytön haittoja	
Määritetään ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön rakenteet ja vastuut.	Suunnitellaan kaupungin, hyvinvointialueen ja sidosryhmien yhteistyörakenteet ja tehtävät. (yhdyspintatyö, PirSOTE) Vahvistetaan ammattilaisten ja kuntalaisten päihde-, mielenterveys- ja vuorovaikutustietoja ja -taitoja.
Vaikutetaan päihteitä ja mielenterveyden pulmia koskeviin asenteisiin ja tietoon.	Vahvistetaan päihteettömyyteen ja mielen hyvinvointiin liittyvää hyvinvointitietoa ja -viestintää monipuolisesti.
Päihteettömyyttä ja mielen hyvinvointia edistäviä ja haittoja ehkäiseviä toimia kehitetään kaupungin toiminnassa ja sidosryhmien kuten järjestöjen kanssa.	Juurrutetaan ennaltaehkäisevä työ laajasti eri toimijoiden arkeen. Edistetään ongelmien varhaista tunnistamista. Tuetaan työhön pääsyä ja työssä pysymistä sekä ehkäistään koulutusten keskeytymisiä.

Hyvinvointityön portaalimainen rakenne: hyvinvointityötä määrittävät muut asiakirjat

Nokian kaupungin asiakirjat

- Talousarvio- ja toimintasuunnitelmat
- Kotoisa ehto – ikäihmisten hyvinvointikertomus
- Lasten ja nuorten hyvinvointikertomus
- Ravitsemussuunnitelma
- Liikkumisen ja urheilun olosuhteet 2020-2025
- Mielenterveys- ja päihdesuunnitelma
- Nuorten päihdemalli
- Nokian kaupungin perusopetuksen ehkäisevän päihdetyön suunnitelma "Selvä peli"
- Vammaispalveluohjelma
- Kotouttamisohjelma
- Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma
- Lapsiystävällinen kunta -toimintasuunnitelma
- Yleis- ja asemakaavat
- Muut maankäytön suunnitelmat

Valmisteilla olevat Nokian suunnitelmat

- Kulttuuriohjelma
- Perhekeskusverkoston toimintasuunnitelma
- Osallisuusohjelma
- Elinympäristöohjelma
- Elinkeino-ohjelma
- Hiilineutraali Nokia 2030 Ilmastotiekartta

Mahdolliset tulevat Nokian suunnitelmat

- Kaupunginsuunnittelun, investointien ja hankkeiden kymmenvuotissuunnitelma
- Kiinteistökehittämisen suunnitelma
- Turvallisuussuunnitelma
- Esteettömän suunnittelun tarkistuslista

Alueelliset asiakirjat:

- Pirkanmaan alueellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2021-2024
- Pirkanmaan alueellinen kulttuurihyvinvointisuunnitelma
- Pirkanmaan alueellinen ravitsemussuunnitelma
- Pirkanmaan alueellinen terveyslääkintäsuunnitelma

Hyvinvointiohjelman indikaattoriehdotukset

HYTE-kerroin

HYTE-kerroin ohjaa kuntien hyvinvointityön kehittämistä ja tuottaa vertailukelpoista tietoa kansallisesti. Kertoimen sisältämien kokonaisuuksien edistäminen vaatii kaupunkitasoista työtä ja sen johtamista.

Kertoimen perusteella määritellään kuntien saama valtionosuuden lisäosa, jota maksetaan kunnille vuodesta 2023 alkaen. Nokian osuus viimeisten arvioiden perusteella on noin 630 000 €

TEAvisari

TEAvisari kuvaa kunnan toimintaa asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Mittari tuottaa vertailtavissa olevaa tietoa organisaatioiden kyvystä integroida terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen organisaation perustoimintaan siten, että saavutetaan vaikutuksia kuntalaisten terveydessä ja hyvinvoinnissa.

THL:n standardoitu osallisuusindikaattori

Indikaattori kuvaa kuntalaisten kuulumisuuden tunteita, tekemisten merkityksellisyyttä ja toimintamahdollisuuksia. Indikaattorin väittämien vastaukset sijoittuvat jatkumolle, jonka toinen ääripää edustaa osattomuuden kokemusta ja toinen osallisuuden kokemusta. Väittämien taustalla on kokonaisvaltainen käsitys osallisuudesta, jolla on perustavanlaatuinen merkitys yksilöiden hyvinvoinnille.

Terve Suomi -tutkimus

THL:n toteuttama koko Suomea koskeva tutkimus, joka on mahdollista hankkia kuntakohtaisesti. Tutkimus kuvaa moniulotteisesti kuntalaisten hyvinvoinnin tilaa ja sen kohdeväestö ovat erityisesti aikuiset ja ikäihmiset, joista on olemassa kuntatasolla niukasti tilastotietoa. Tutkimus tuottaa ajankohtaista tietoa hyvinvoinnista, terveydestä ja palveluista, sekä niissä tapahtuneista muutoksista ja tulevasta kehityksestä. Kyselyn yksi painopiste on koronapandemian pitkäaikaisten vaikutusten arviointi.

Hyvinvointityön sisäinen kehittäminen: kaupungin hyvinvointityön organisoinnin ja johtamisen toimenpidelista

PAINOALUEET JA TAVOITTEET	TOIMENPITEET
Kehitetään hyvinvoinnin edistämisen johtamisen ja työn organisoinnin rakenne.	
Laaditaan kaupungin hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämisen työn rakenteet.	Hyvinvointityö viedään osaksi kaupungin strategista talouden ja toiminnan suunnittelua. Kehitetään tiedolla johtamista sekä hyvinvointityön ja kuntalaisten hyvinvoinnin systemaattista arviointia (tiedonkeruun välineet, hiljaiset signaalit). Kehitetään ennakkovaikutusten arvioinnin toteuttamista kaupungin kaikilla palvelualueilla. Mahdollistetaan toteutettujen arviointien hyödyntäminen laajemmin.
Kehitetään suunnitelmallisesti hyvinvointityön yhteistyötä ja yhteistyörakenteita.	Yhteistyötä ja yhteistyörakenteita kehitetään kaupungin palvelu- ja tulosalueiden, hyvinvointialueen sekä sidosryhmien kanssa. Kehitetään yhteistyön toimivuutta ja oikea-aikaisuutta suunnittelussa, suunnitelmissa sekä päätöksenteossa. Kehitetään aktiivista palautteen keräämistä kunnan palveluista niiden kehittämiseksi. Hyödynnetään palautetta laajemmin.
Kehitetään hyvinvointiviestintää.	Kehitetään monipuolista hyvinvointiviestintää kuntalaisille ja sidosryhmille. Viestitään hyvinvointityöstä ja kuntalaisten hyvinvoinnista luottamushenkilöille ja organisaatiossa.
Kehitetään osallisuutta (osallisuuden edistämisen kärkihanke).	Kehitetään osallisuuden rakenteita sekä organisaation sisällä että sidosryhmien kanssa. Talousarvioissa huomioidaan tavoitteet ja toimenpiteet kuntalaisten osallisuuden edistämiseksi. Kehitetään osallisuus- ja vaikuttamiskanavia.

TÄÄLLÄ SYNTYY TTA.

NOKIANKAUPUNKI.FI